

Handläggare
Sara Heppling Trygg
Telefon: 08-508 24 016

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till Kajstrategi för Stockholms hamnar

Svar på remiss från kommunstyrelsen (Dnr 000049/2014)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Att nämnden godkänner förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Att svaret skickas till finansroteln

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Sophie Dahlberg
Tf avdelningschef

Sammanfattning

Bakgrund

Stockholms Hamnar har fått i uppdrag att samordna arbetet mellan olika förvaltare av stadens kajer och ta fram en strategi kring hur stadens kajutrymmen ska användas och vilka principer som bör gälla. En strategi över kajerna i Stockholm, men även över andra strandlinjer och vattennära områden, utgör ett viktigt underlag i planeringen. I uppdraget ingår även att skapa förutsättningar för kollektivtrafik på vatten, samt att göra kajerna så tillgängliga för stockholmarna som möjligt.

Ärendet

Stockholm är en stad på vatten. I takt med att Stockholm växer blir frågan om att exploatera attraktiva, vattennära områden alltmer angelägen. Bostäder, kollektivtrafik på vatten, utrymmen för rekreation och större evenemang ska samsas om samma ytor samtidigt som Stockholm ska bevara sin roll som en levande sjöfartsstad. Föreliggande rapport utgör en strategi för hur Stockholms Hamnars kajer används på bästa sätt. Strategin omfattar dock endast de kajer som förvaltas av Stockholms Hamnar.

För de strandlinjer, bryggor och eventuella kajer som ligger utanför Stockholms hamnars område ansvarar framförallt stadsdelsnämnder och trafik- och renhållningsnämnden. Idrottsförvaltningen förvaltar mark som arrenderas ut till fritidsbåtsklubbar och ofta är det idrottsförvaltningen som också äger bryggorna. Så är fallet med Sättra varv som ligger inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Resterande allmän strandkant i Skärholmen sköts av Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Stockholms hamnar

Stockholms hamnar är Östersjöns ledande passagerarhamn med stor betydelse för Stockholmsregionens turistnäring.

Kryssningsresenärerna inkluderade har färjepassagerarna under 2001 till 2012 ökat från drygt nio miljoner till tolv miljoner.

Stockholms hamnar har även en stark position när det gäller godstrafik. Att säkra framtida hamnkapacitet i Stockholm är också viktigt ur miljösynpunkt eftersom det är betydligt mer fördelaktigt att transportera vattenvägen än landvägen genom Sverige.

Förvaltare av stadens strandlinjer och vattennära områden

Utöver kajerna finns andra typer av strandlinjer. Där lokaliseras ofta badplatser och fritidsbåtsklubbar, som även kräver uppläggningsplatser på land. Här kan bryggor eller pontoner anläggas och därmed skapa nya möjligheter för olika typer av sjötrafik att angöra, så som exempelvis pendelbåttrafik, fritidsbåtar eller restaurangbåtar.

Skärgårdstrafik och övrig rörlig sjöfart

Varje år reser cirka fyra miljoner passagerare och transporteras 8000 ton gods med skärgårdstrafiken och den sjöburna stadstrafiken. Utöver skärgårdstrafiken är charter-, utflykts- och taxibåtar samt den så kallade Hop-on-hop-off-trafiken viktiga inslag som har ökat kraftigt den sista tiden. Den rörliga trafiken är, förutom ett rent transportmedel, en upplevelse för besökare som vattenvägen kan ta sig runt i, samt till och från staden.

Stockholms hamnars kajstrategi

Stockholm Hamnars utgångspunkt för hur kajerna ska utnyttjas är att yrkessjöfarten med fartyg för passagerare och gods, kryssningstrafik, skärgårdstrafik, sjöburen kollektivtrafik samt trafik med charterbåtar ska prioriteras längs Stockholms Hamnars kajer. Lägre prioritet, men fortfarande viktiga inslag i sjöfartsstaden Stockholm, har tillhandahållandet av kajer för yachter, skutor, båtboende, event och restauranger.

Stockholms Hamnar har, inom ramen för uppdraget att samordna utveckling och planering av stadens kajer, förutom aktörerna inom staden, också bjudit in Statens Fastighetsverk och Kungliga Djurgårdsförvaltningen. Denna samarbetsgrupp kommer att diskutera såväl sakfrågor av strategisk karaktär som idéer kring utveckling av stadens vattennära områden. I det fortsatta arbetet kommer även Stockholms Läns Landstings Trafikförvaltning och rederier att involveras i syfte att öka nyttjandet av vattenvägarna för kollektivtrafik samt vara behjälplig i utvecklingen av pendelbåtstrafik i innerstaden. Ett samarbete har redan inletts.

Några områden att samverka kring är bland annat:

- Båthållplatser och allmänna bryggor.
- Kollektivtrafik på vatten.
- Lösa tillfälliga behov som uppstår vid t.ex infrastrukturprojekt.
- Samarbete kring remisser, tillstånd och bygglov, event och evenemang samt placering av snötippor med mera.
- Komma överens om att olika typer av verksamheter förläggs till lämpliga platser.

Tillgänglighet

I uppdraget till Stockholms hamnar ingår att möjliggöra för människor att i största möjliga mån gå längs vattnet samt att säkerställa att även funktionshindrade kan tillgodogöra sig kajområdena. Vid upprustning av Stockholms hamnars kajer anläggs tillgänglighetsanpassade promenadstråk för funktionshindrade med exempelvis släta ytor, handledare vid trappor och kontrastmarkeringar.

Kollektivtrafik på vatten

Transporter på vatten har stor potential att kunna utnyttjas som en effektivisering av befintliga transportsystem på land. De är även som tidigare nämnts att föredra ur ett miljöperspektiv och kräver mindre investeringar i infrastruktur än andra transportvägar. I dagsläget finns några båtpendlarlinjer, och Trafikförvaltningen i Stockholms läns landsting planerar för ytterligare linjer för att koppla ihop buss- och tunnelbanetrafik med båtpendlarlinjer i befintliga knutpunkter. Stockholms Hamnar kommer att föra dialog med övriga förvaltare av kajer och strandlinjer i staden om hur vattenvägarna i staden kan användas. På så sätt kan Stockholms Hamnar bidra till att stötta huvudmannen för kollektivtrafiken på vattnet, dvs. Stockholms Läns landstings Trafikförvaltning, i deras arbete med att utveckla nya båtlinjer för pendelbåtstrafik. Ett samarbete har redan inletts.

Stockholms Hamnar anser att den kollektiva trafiken på vattnet bör behandlas på samma sätt som den landbaserade kollektivtrafiken, där den som har huvudmannskapet för kollektivtrafiken bär det övergripande ansvaret för utveckling och finansiering av pendelbåttrafik.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att Stockholms hamnar gör en översyn av sina kajer för utökade transporter längs stadens vattenvägar. För Skärholmens stadsdelsnämndsområde är det av särskild vikt att Stockholms hamnar för dialog med övriga förvaltare av kajer och strandlinjer i staden om hur vattenvägarna kan användas.

Staden växer och med det förändras behov och utvecklingspotential även av de kajer eller områden som inte omfattas av Stockholms hamnar. Dessa behöver tas i beaktande i planeringen redan idag, för ett effektivt resande i morgon. Båtbryggan i Bredäng är ett exempel på en kaj vars potential växer i takt med att behovet och efterfrågan att resa vattenvägen inom staden ökar. Kajen ligger vid gränsen till Mälarhöjden, nära välbesökta målpunkter som blir allt fler. Åtminstone under sommaren bör denna brygga trafikeras med tätare trafik, såväl kollektiv som kommersiell. Särskilt med tanke på närheten till Bredängs camping som är ett av nordens mest välbesökta campingområden med ca 100.000 gästnätter per år.

Förvaltningen håller med Stockholms Hamnar att den som har huvudmannskapet för kollektivtrafiken bär det övergripande ansvaret för utveckling och finansiering av pendelbåttrafik. Däremot anser förvaltningen att Stockholms hamnars uppdrag, ”att vattenvägar i större utsträckning används för transport av passagerare”, bör innebära ett övergripande ansvar för den kommersiella trafiken och de hamnar den bör angöra. Det bör gälla även för de områden som förvaltas av andra än Stockholms hamnar.

Bilagor

1. Remissbrev
2. Yttrande - Stockholm hamn AB:s synpunkter
3. Förslag till kajstrategi för Stockholms hamnar